

*В. І. Перебийніс, д. е. н., професор
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», Україна
perebyunis@gmail.com*

*Ю. В. Перебийніс,
Полтавський юридичний інститут Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого, Україна
julia.v.pere@gmail.com*

СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРАЦІВНИКА

Соціально-економічні перетворення, через які проходить Україна, охоплюють і реформування системи освіти з метою наблизити її до міжнародних стандартів, прискорити її гуманізацію та демократизацію.

Водночас на ринку праці як України, так і всього світу спостерігається підвищення вимог до рівня кваліфікації працівника. У першу чергу це зумовлено тим, що в умовах економіки знань відбувається трансформація трудової діяльності, що вимагає постійного розвитку компетентності особистості, оскільки у сучасному світі, який ще називається інформаційним суспільством, ключовою складовою діяльності людини є знання.

Як зазначає А. Сакун, «фундаментальними основами концепції «суспільства знань» є освіта і підготовка кадрів... Генератором і носієм ідей «суспільства знань» є людина як головна рушійна сила пізнання і творчості» [1, с. 175].

На думку більшості науковців професійна компетентність – це наявність у працівника знань, умінь і навичок, тобто компетенцій. Д. К. МакКлеланд, який ввів поняття «професійна компетентність», поділив її на поверхневу (знання, навички) та глибинну (цінності, мотиви) [2]. До професійних компетенцій Н. В. Кузьміна відносить мотивацію, цілеспрямованість, когнітивні, комунікативні, емоційно-вольові, індивідуально-психологічні та професійні якості загального характеру (організаторські, ораторські, аналітично-синтетичні тощо) [3]; К. Модієр – професійні і загальні знання, творчі, підприємницькі, практичні вміння (як-от вміння ретельно вивчити проблему, переконувати, а також ініціативність, відповідальність, постійний розвиток) та соціальні компетенції (вміння працювати у команді, комунікативні навички, мовну та культурну компетенції) [4]. Дж. Равен вважає ініціативність одним із основних елементів компетентності [5]. До професійної компетентності відносять і моделі професійної поведінки працівника [2], його здатність самостійно приймати рішення та відповідати за їх результати, бути гнучким, вміти знаходити нову інформацію, аналізувати її та швидко діяти [6, с. 37].

На думку Говарда Гарднера, творця концепції множинного інтелекту, кожна людина володіє кількома видами інтелекту (вербально-лінгвістичним, логіко-математичним, візуально-просторовим, тілесно-кінестетичним, внутрішньоособистісним, музичним, міжособистісним, натуралістичним та екзистенційним), які відповідають різним типам завдань. При цьому міжособистісний інтелект означає здатність розуміти наміри, спонукання і бажання інших людей, дозволяє ефективно співпрацювати з іншими [7].

Американські психологи Пітер Саловей і Джон Д. Майер ввели у 1990 р. у психологічну науку поняття «емоційний інтелект» – сукупність ментальних здібностей, пов'язаних із розумінням власних емоцій та емоцій інших людей, що дозволяє успішніше адаптуватися до оточуючих і досягати цілей спілкування, у тому числі професійного [8]. Складниками емоційного інтелекту є сприйняття емоцій, їх використання для стимулювання мислення, їх розуміння і управління ними [9].

У 2015 р. Організація економічної співпраці і розвитку опублікувала дані дослідження «Навики для розвитку суспільства. Сила емоційних і соціальних навиків». Протягом попередніх трьох років вчені із дев'яти країн аналізували, яким чином освіта впливає на особистий успіх студентів і розвиток суспільства в цілому. Позаяк соціальні та емоційні навики – потужна рушійна сила добробуту і суспільного прогресу, вчені прийшли до висновку, що саме володіння цими навиками допомагає у досягненні довгострокових цілей, співпраці з іншими людьми і керуванні своїми емоціями, тому важливо розвивати їх зі шкільного віку [10].

Такі соціальні та емоційні компетенції ще називають «soft skills» та порівнюються із «hard skills» (професійними вміннями) [11]. Зараз метою освітньої діяльності є переважно розвиток когнітивних навиків (як-от логічне мислення, пам'ять), однак цілеспрямованість, комунікабельність, ініціативність, мобільність, готовність до постійного самовдосконалення та інші соціальні компетенції у професійній діяльності можуть стати не менш важливими. Загалом, про розвинуті соціальні компетенції свідчить той факт, що освічені люди більше довіряють оточуючим, цікавляться суспільним життям, схильні до більш здорового способу життя, тому й тривалість їх життя довшо [11].

Водночас не слід забувати, що нестача саме професійних, а не соціальних компетенцій є головною перешкодою для подальшого розвитку працівника, та й всього суспільства, оскільки при низькій професійній компетентності його членів у соціумі панує тотальний релятивізм і такі його прояви, як аномія, пасивність, «кумівство» тощо, що частково спостерігаємо і на прикладі України [12].

Отже, в умовах економіки знань від працівника вимагаються не лише професійні знання, вміння і навички, а й емоційний інтелект та комунікативні здібності – ті елементи соціальної компетентності особистості, наявність яких свідчить про здатність до соціальної інтеграції. Однак вони не мають замінювати професійні компетенції, бо це може призвести до негативних суспільних явищ.

Список використаних інформаційних джерел

1. Саун А. В. Освітній процес у параметрах «суспільства знань» / А. В. Саун // Вісник ДонНУЕТ. – 2013. – № 2 (58). – С. 167–177.
2. McClelland, D. C. Testing for Competence rather than for Intelligence [Text] / D. C. McClelland // American Psychologist. – 1973. – № 28. – pp. 1–14.
3. Кузьмина Н. В. Професіоналізм личности преподавателя и мастера производственного обучения / Н. В. Кузьмина. – Москва : Высшая школа, 1998. – С. 87–88.
4. Modéer C. Competence Demands for Today and Tomorrow: Quality Progress through Interaction with Industry [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/sweden/2101670.pdf>. – Title from display.
5. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – Москва : Когито-Центр, 2002. – 392 с.
6. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство : Наук.-метод. збірник / ред. кол. Н. З. Софій, І. Г. Єрмаков та ін. – Київ : Контекст, 2000. – 333 с.
7. Gardner, Howard. Frames of Mind. The Theory of Multiple Intelligences. – New York : Basic Books, 2011. – 512 p.
8. Salovey, Peter, Mayer, John D. Emotional Intelligence [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.unh.edu/emotional_intelligence/EIAssets/EmotionalIntelligenceProper/EI1990%20Emotional%20Intelligence.pdf. – Title from display.
9. Salovey, Peter, Mayer, John D., Caruso, David, R. The Four Branch Model of Emotional Intelligence [Electronic resource]. – Mode of access: http://www.unh.edu/emotional_intelligence/ei%20What%20is%20EI/ei%20fourbranch.htm. – Title from display.
10. Skills for Social Progress. The Power of Social and Emotional Skills. [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.oecd.org/edu/skills-for-social-progress-9789264226159-en.htm>. – Title from display.
11. Бочарников О. Soft Skills: как эмоции, ценности и общение двигают общество вперед. [Електронний ресурс] / О. Бочарников. – Режим

доступу: <https://newtonew.com/discussions/soft-skills-importance>. – Назва з екрана.

12. Белокобыльский А. В. Профессиональная компетентность и ее социальное значение / А. В. Белокобыльский // Компетентність особистості в контексті сучасних соціальних трансформацій: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 28 лютого 2014 р.). – Полтава: ТОВ «Фірма «Техсервіс», 2014. – С. 3–4.

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)
Київський національний торговельно-економічний університет
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Кафедра товарознавства непродовольчих товарів

СУЧАСНЕ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО ТА ТОВАРОЗНАВСТВО: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА, ОСВІТА

Матеріали IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 14–15 березня 2017 року)

**Полтава
ПУЕТ
2017**

УДК 620.22+[658.62.005.52](043.2)
С91

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено

Програмний комітет

- ● **Нестуля**, голова програмного комітету, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
А. А. Мазаракі, д. е. н., професор, ректор Київського національного торговельно-економічного університету, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України;
● **В. Черевко**, д. е. н., професор, ректор Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького,
П. ● Куцик, к. е. н., професор, ректор Львівського торговельно-економічного університету,
С. М. Лебедєва, д. е. н., професор, ректор Білоруського торговельно-економічного університету споживчої кооперації (Республіка Білорусь);
Е. Б. Сидиков, д. і. н., професор, ректор Євразійського національного університету імені Л. М. Гумільова (Республіка Казахстан);
Л. А. Шавага, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови (Республіка Молдова);
М. М. Шарифзода, д. е. н., професор, ректор Таджикиського державного університету комерції (Республіка Таджикистан).

Організаційний комітет

- С. В. Гаркуша**, голова організаційного комітету, д. т. н., професор, проректор із наукової роботи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Г. М. Козушко, заступник голови організаційного комітету, д. т. н., професор, професор кафедри товарознавства непродовольчих товарів Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Т. В. Сахно, заступник голови організаційного комітету, д. х. н., професор, с. н. с. Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
В. М. Сорокін, д. т. н., професор, заступник директора з наукової роботи Інституту фізики напівпровідників імені Б. Є. Лашкар'єва НАН України (НАНУ), член-кореспондент НАНУ;
● ● **Іценко**, д. х. н., професор, завідувач відділу Інституту органічної хімії НАНУ, член-кореспондент НАНУ;
С. Я. Кучий, д. х. н., професор, завідувач відділу фотохімії Інституту фізичної хімії імені Л. В. Писаржевського НАНУ, член-кореспондент НАНУ;
Н. Н. Барашков, д. х. н., професор, директор із наукової роботи MICR●-TRACERS Inc. Сан-Франциско (США);
Ханс ●єрен, професор, Вища королівська технічна школа Стокгольму (Швеція);
Г. І. Довбишко, д. ф.-м. н., професор, керівник відділу біологічних систем Інституту фізики НАНУ;
І. С. Грєбішова, д. х. н., професор, професор кафедри хімії Євразійського національного університету імені Л. М. Гумільова (Республіка Казахстан);
Н. В. Мерезько, д. т. н., професор, завідувач кафедри товарознавства та експертизи непродовольчих товарів Київського національного торговельно-економічного університету, академік Української технологічної академії;
Б. П. Мінаєв, д. х. н., професор, завідувач кафедри хімії та наноматеріалознавства Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, заслужений діяч науки і техніки України;
І. ● Дудя, д. т. н., професор, завідувач кафедри товарознавства та комерційної діяльності Чернігівського національного технологічного університету;
Н. І. ●сташенко, д. ф.-м. н., професор, Інститут фізики НАНУ;
В. С. Сицько, д. т. н., професор, завідувач кафедри товарознавства непродовольчих товарів Білоруського торговельно-економічного університету споживчої кооперації;
Ю. Е. Сахно, PhD, науковий співробітник лабораторії реакційної здатності поверхні, Університета П'єра і Марії Кюрі (Франція);
Г. В. Баршнінков, PhD, Вища королівська технічна школа Стокгольму (Швеція).

Сучасне матеріалознавство та товарознавство: теорія, практика, освіта : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 14–15 березня 2017 року). – Полтава : ПУЕТ, 2017. – 280 с. – Текст : укр., англ.

ISBN 978-966-184-270-9

У матеріалах конференції розглянуто актуальні теоретичні та практичні питання, пов'язані з розвитком матеріалознавства й товарознавства в Україні та за її межами в контексті світових досягнень науки і техніки.

Розраховано на вчених, викладачів навчальних закладів, докторантів, аспірантів, магістрантів, а також фахівців, які займаються проблемами матеріалознавства та товарознавства.

УДК 620.22+[658.62.005.52](043.2)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. За виключенням, зміст і достовірність матеріалів відповідають автору.

● Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2017

ISBN 978-966-184-270-9

СЕКЦІЯ 5. ПРОБЛЕМИ ТЕХНІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ..... 219

<i>Сахно Т. В., Крикунов О. А.</i> Аналіз сучасної нормативно-технічної бази виробництва кормів.....	219
<i>Кожушко Г. М., Дугніст Л. В.</i> Нові національні стандарти щодо визначення енергетичних характеристик пристроїв керування для ламп	223
<i>Басова Ю. О., Губа Л. М.</i> Стан системи технічного регулювання мийних засобів в Україні	227

СЕКЦІЯ 6. ВЗАЄМОДІЯ У СИСТЕМІ «ВИЩА ОСВІТА – РИНОК ПРАЦІ»..... 231

<i>Доманцевич Н. І., Семак Б. Д.</i> Шляхи вдосконалення підготовки фахівців товарознавчого профілю	231
<i>Перебийніс В. І., Перебийніс Ю. В.</i> Соціальна складова професійної компетентності працівника	234
<i>Костишина Т. А., Степанова Л. В., Тужилкіна О. В.</i> Роль HR-менеджерів у розвитку системи «Вища освіта – ринок праці».....	237
<i>Бесєда Н. А.</i> Підготовка майбутніх фахівців з фізичного виховання і спорту до застосування здоров'язберезувальних технологій.....	239
<i>Вишар Є. В., Клеценко Л. В.</i> Формування культури здоров'я і безпеки майбутніх педагогів	242
<i>Волошко Л. Б., Волошко А. О.</i> Професійна самооцінка як фактор успішності майбутньої професійної діяльності фахівців соціономічних професій	244
<i>Кандзюба Л. І.</i> Володіння англійською мовою – ключова вимога сучасного ринку праці	247
<i>Мітченко Р. В.</i> Важливість підготовки майбутніх фахівців підприємницької діяльності до ринку праці	250
<i>Іноземцев В. А., Мороз С. Е.</i> Конкурентоспроможність випускників – запорука успішної ділової кар'єри на ринку праці	252
<i>Нестеренко Р. В.</i> Молодь і сучасний ринок праці	255
<i>Папченко В. Г., Корєєва І. В., Гудзенко О. Ф.</i> Особливості навчання іноземних студентів англомовних груп на етапі доузівської підготовки.....	258